

SORUŞTURMA EVRESİ

SORUŞTURMA EVRESİNİN ÖZELLİKLERİ

DAĞINIKLIK

YAZILILIK
m. 169/2

GİZLİLİK
m. 157

KURALA BAĞLI
OLMAMA

CMK m. 158/6

CUMHURİYET SAVCISI

- LEHE DELİL TOPLAMA GÖREVİ m. 160
- CUMHURİYET SAVCISININ YETKİSİZLİĞİ m. 161/7
- ADLİ KOLLUKLA İLİŞKİSİ m. 161, 164, 165, 166
- SULH CEZA HAKİMİYLE İLİŞKİSİ m. 162

SORUŐTURMAYA YER OLMADIĞI KARARI

m. 158/6

(Ek: 15/8/2017-KHK-694/145 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7078/140 md.)

ARAŐTIRMA YAPMAKSIZIN
FİLİN SUÇ OLMADIĞI
ANLAŐIABİLİYOR

veya

İHBAR VEYA ŐİKAYET
SOYUT VE GENEL
NİTELİKTE

- KARAR ÖZGÜ BİR SİCİLE KAYDEDİLİR, YALNIZCA HAKİM VE SAVCILAR GÖREBİLİR
- KOVUŞTURMA DAVASI AŐILABİLİR

KOVUŞTURMAYA YER OLMADIĞI KARARI m. 172

YETERLİ ŞÜPHE
OLUŞTURACAK DELİL YOK

veya

KOVUŞTURMA OLANAĞI
YOK

SONUÇ:

172/2 YENİ DELİL ORTAYA ÇIKMADIKÇA VE
SULH CEZA HAKİMLİĞİNCE BU HUSUSTA BİR
KARAR VERİLMEDİKÇE DAVA AÇILAMAZ

- YETERLİ ŞÜPHE NEDİR?
- BU KARARIN NİTELİĞİ NEDİR?
- HUKUKA UYGUNLUK NEDENİ VARSA DAVA AÇACAK MI?
- HUKUKA AYKIRI DELİLLERİ NE YAPACAK?
- FAİLİN KUSURSUZ OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYORSA NE YAPACAK?

KOVUŞTURMAYA YER OLMADIĞI KARARININ DENETİMİ

İDARİ

BAŐSAVCILIK
TARAFINDAN

YARGISAL

KOVUŞTURMA
DAVASI
m. 173/1

Adalet Bakanı dava a emri verebilir mi?

CMK 172/2
(DEĞİŞİK: 2/1/2017-KHK-680/10
MD.; AYNEN KABUL: 1/2/2018-
7072/9 MD.)

- (2) Kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildikten sonra kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluşturacak yeni delil elde edilmedikçe ve **bu hususta sulh ceza hâkimliğince bir karar verilmedikçe**, aynı fiilden dolayı kamu davası açılamaz.

KOVUŞTURMA DAVASI (M. 173)

- Kim başvurabilir?
- Mecburilik ilkesini denetlemeye yönelik bir kurum
- Bir kanun yolu değil, hukuki niteliği ne?
- Cumhuriyet savcısının yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hakimi mahkemesi yetkili (ESKİDEN AğIR CEZA MAHKEMESİ ONDAN ÖNCE İSE BAŐKANDI)

ÇOK ESKİ DEğİL

- Sulh ceza hakimi soruŐturmanın genişletilmesini gerekli görülürse, o yer Cumhuriyet savcılığından gereğini ister (m. 173/3)
- Kamu davasının açılmasında takdir yetkisi olan hallerde başvurulamaz
- Yeni delilden dolayı dava açılması kovuşturma davasına bakan sulh ceza hakiminin iznine bağlı (m. 173/6)
- Kovuşturma davası sonucunda dava açılması kararı çıkarsa, dava açtıktan sonra savcı, mahkumiyet istemek zorunda mı?
- Sonuç olarak verilen karara karşı herhangi bir **hukuki çare var mı?**

(CMK 172/3 (Ek: 11/4/2013-6459/19 md.))

Kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararın etkin soruşturma yapılmadan verildiğinin **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kesinleşmiş kararıyla** tespit edilmesi üzerine, kararın kesinleşmesinden itibaren üç ay içinde talep edilmesi hâlinde yeniden soruşturma açılır.

KOVUŞTURMAYA
YER OLMADIĞINA
DAİR
KARAR BİREYSEL
BAŞVURU YOLUNA
NASIL TAŞINMALI?

PEKİ YA
ANAYASA MAHKEMESİ KARARIYLA TESPİT
EDİLİRSE?

- **Adil yargılanma hakkı (Dürüst muhakeme hakkı) bakımından (Anayasa m. 36, AİHS m. 6)**
- Kovuşturmayaya yer olmadığı karar sayısı yalnızca 2014 yılında tüm Türkiye’de **2.977.413**
- Mahkemenin ilk 31 ayda karara bağladığı başvuru yalnızca **19529**’dur

6216 SAYILI ANAYASA MAHKEMESİ'NİN KURULUŐU VE YARGILAMA USULLERİ HAKKINDA KANUN'UN 50. MADDESİ

- *“(1) Esas inceleme sonunda, başvurucunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir. Ancak yerindelik denetimi yapılamaz, idari eylem ve işlem niteliğinde karar verilemez.”*

ETKİLİ SORUŞTURMA YAPMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ

- Yaşam hakkı (Anayasa m.17/1) , etkin soruşturma yapma yükümlülüğü, izin mekanizması
 - ❖ Serpil Kerimoğlu ve diğerleri (Bayram Otel), 2012/752, 17.09.2013), Van Valisi hakkında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderdi.
 - ❖ Rahil DİNK ve diğerleri kararı (Hrant Dink cinayeti) (2012/848, 17/7/2014), İstanbul ve Trabzon Başsavcılıklarına
- Kötü muamele yasağı (Anayasa m. 17/3), yeterli şüphenin değerlendirilmesi ve etkin soruşturma yapma yükümlülüğü bakımından yaklaşım
 - ❖ TURAN GÜNANA BAŞVURUSU (5), 2. Bölüm, 2013/5545, 15/12/2015
 - Göz altında çıplak arama yapıldığı iddialarının gereği gibi soruşturulmaması
 - ❖ Ali Rıza Özer ve diğerleri başvurusu GENEL KURUL (Başvuru Numarası: 2013/3924) Karar Tarihi: 6/1/2015

Uyarmadan biber gazı kullanımı - toplanma ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının (Anayasa m. 34) – Gene Kurul'da 14 e karşı 1 oyla

• DİĞER HAKLAR BAĞLAMINDA YAPILAN BAŞVURULAR

İşlendiği iddia edilen fiil	Başvurucunun adı, Başvuru numarası, karar tarihi ve ilgili paragraf
Hakaret	Onurhan Solmaz, 2012/1049, T. 26/3/2013, § 24-27.
Görevi kötüye kullanma (yargı kararını uygulamamak suretiyle)	Aydın Parmaksız, 2013/5642, T. 16/10/2014, § 46-50.
İhaleye fesat karıştırma	Kalekalıp Makina ve Kalıp San. A.Ş., T. 2014/11720, 12/3/2015, § 26-30.
Mobbing	İşıl Yaykır, 2013/2284, T. 15/4/2014, § 23-25.
Taksirle ölüme sebebiyet verme	Musa Erdem ve diğerleri, 2013/1845, T. 7/11/2013, § 39-41.

**KOVUŞTURMAYA YER OLMADIĞI
KARARINA KARŞI ANAYASA
MAHKEMESİ'NE BİREYSEL BAŞVURU:
DAR, SARP VE KISMEN AÇIK BİR YOL**

AIHM'NİN DİĞER HAKLAR BAKIMINDAN YAKLAŞIMI

- “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (“AIHM”) içtihatlarına göre, bir ceza davasında üçüncü kişilerin suçlanması veya cezalandırılmasını talep eden mağdur, suçtan zarar gören, şikâyetçi veya katılan sıfatını haiz kişiler, Sözleşme'nin 6. maddesinin koruma alanı dışında kalmaktadır. *Bu kuralın istisnaları, ceza davasında medeni hak talebine imkân veren bir sistemin benimsenmiş veya ceza davası sonucunda verilen kararın hukuk davası açısından etkili ya da bağlayıcı olması hâlleridir (Perez/Fransa, 47287/99, 12/2/2004, § 70)*”
- 4/12/2004 tarih ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun yürürlüğe girmesi ile ceza muhakemesinde şahsi hak iddiasında bulunma imkânı ortadan kalkmıştır. Dolayısıyla başvuruçunun ceza muhakemesi sürecinde medeni haklarını ileri sürme imkânı bulunmamaktadır. Ayrıca somut olayda verilen kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararın etkileri ceza muhakemesi süreci ile sınırlı olup hukuk mahkemeleri açısından bağlayıcı bir etkisi bulunmamaktadır.
- Başvuruçucu, suç işlediğini düşündüğü bir üçüncü kişi hakkında soruşturma açılmasını sağlamak amacıyla suç duyurusunda bulunmuş olup, talebi üçüncü kişinin cezalandırılmasıyla sınırlıdır. *Başvuruçucu, üçüncü kişinin fiili nedeniyle medeni haklarına yönelik bir müdahalenin bulunduğunu düşünüyor ve buna ilişkin zararının giderilmesini istiyorsa, hukuk mahkemeleri önünde dava açma imkânı vardır.*
- Sonuç itibarıyla, başvuruçunun Anayasa'nın 36. maddesine dayanan ihlal iddiasının konusu, Anayasa'da güvence altına alınmış ve Sözleşme kapsamında olan temel hak ve özgürlüklerin koruma alanı dışında kalmaktadır.
- Açıklanan nedenlerle, başvuru konusu ihlal iddialarının Anayasa ve Sözleşme'nin ortak koruma alanı dışında kaldığı anlaşıldığından başvurunun, diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin *“konu bakımından yetkisizlik” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.”*

KAMU DAVASINI AÇMADA TAKDİR YETKİSİ

MADDE 171 – (DEĞİŞİK: 6/12/2006 – 5560/22 MD.)

- (1) Cezayı kaldıran şahsî sebep olarak etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasını gerektiren koşulların ya da şahsî cezasızlık sebebinin varlığı halinde, Cumhuriyet savcısı kovuşturmayaya yer olmadığı kararı verebilir.
- (2) 253 üncü maddenin ondokuzuncu fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, Cumhuriyet savcısı, soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olup, üst sınırı bir yıl veya daha az süreli hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı, yeterli şüphenin varlığına rağmen, kamu davasının açılmasının beş yıl süreyle ertelenmesine karar verebilir. Suçtan zarar gören, bu karara 173 üncü madde hükümlerine göre itiraz edebilir.

KAMU DAVASININ AÇILMASINDA TAKDİR YETKİSİ m. 171

CEZAYI KALDIRAN ŞAHSİ
SEBEP OLARAK ETKİN
PİŞMANLIK

veya

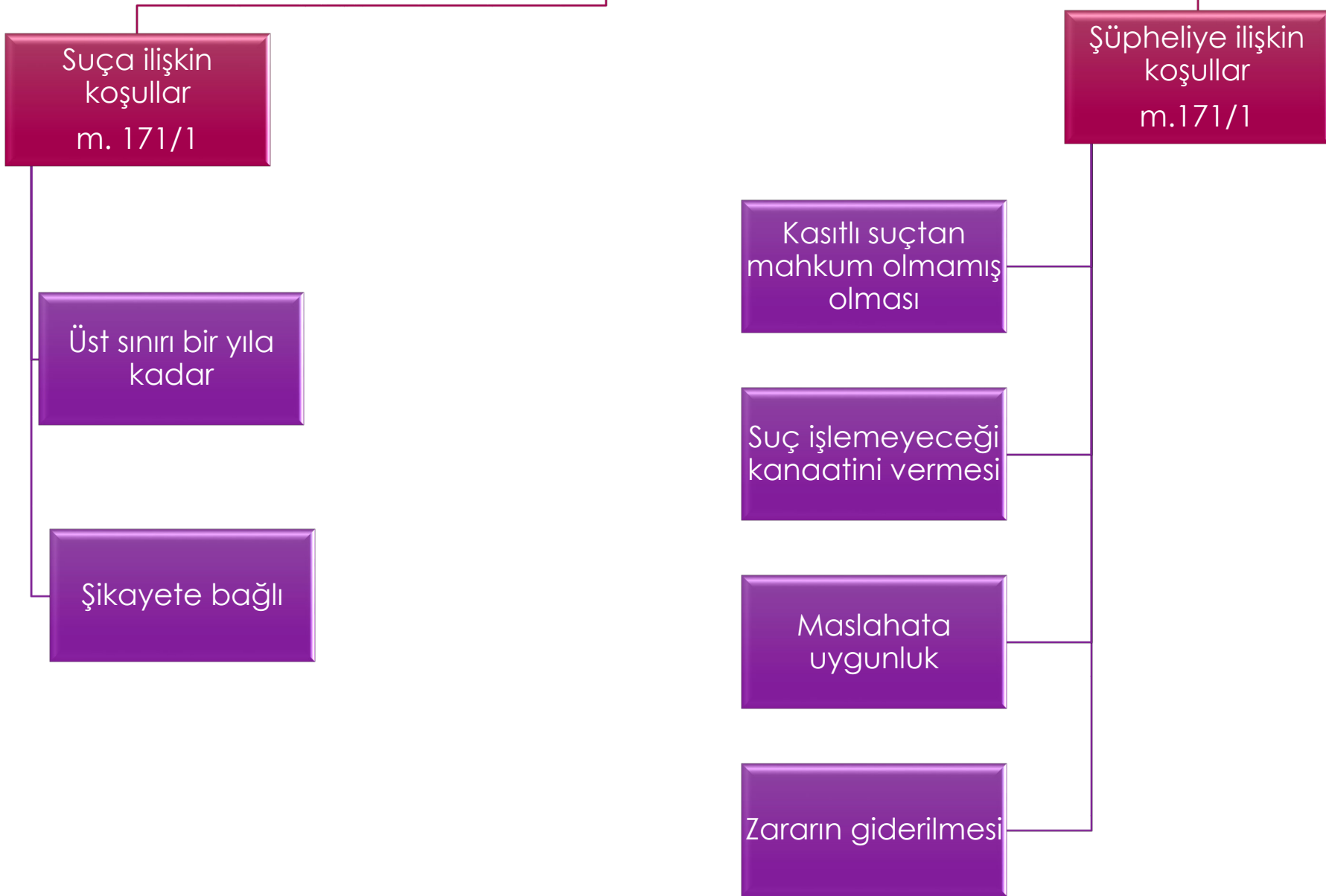
ŞAHSİ CEZASIZLIK SEBEBİ

Ör: TCK m.
93,
192/1 ve 2,
201,
221/1,2,3
254
274

TCK m.
167 bazı mala karşı
suçlar
283/3 suçluyu
kayıрма
281/1 suç delillerini
yok etme ve
gizleme

KAMU DAVASININ AÇILMASININ ERTELENMESİ

m. 171

TCK MADDE 191 - (DEĞİŞİK: 18/6/2014 - 6545/68 MD.)

- (1) Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
- (2) Bu suçtan dolayı başlatılan soruşturmada şüpheli hakkında **4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 171 inci maddesindeki şartlar aranmaksızın, beş yıl süreyle kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilir.** Cumhuriyet savcısı, bu durumda şüpheliyi, erteleme süresi zarfında kendisine yüklenen yükümlülüklerle uygun davranmadığı veya yasakları ihlal ettiği takdirde kendisi bakımından ortaya çıkabilecek sonuçlar konusunda uyarır.
- (3) Erteleme süresi zarfında şüpheli hakkında asgari bir yıl süreyle denetimli serbestlik tedbiri uygulanır. Bu süre Cumhuriyet savcısının kararı ile üçer aylık sürelerle en fazla bir yıl daha uzatılabilir. Hakkında denetimli serbestlik tedbiri verilen kişi, gerek görülmesi hâlinde denetimli serbestlik süresi içinde tedaviye tabi tutulabilir.
- (4) Kişinin, erteleme süresi zarfında;
 - a) Kendisine yüklenen yükümlülüklerle veya uygulanan tedavinin gereklerine uygun davranmamakta ısrar etmesi,
 - b) Tekrar kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alması, kabul etmesi veya bulundurması,
 - c) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanması,
 - hâlinde, hakkında kamu davası açılır.

İDDİANAMAYLE BAĞLILIK KURALI

FİİLLE BAĞLILIK

ve

FAİLLE BAĞLILIK

YARGITAY CEZA GENEL KURULU, E. 2017/550, K .2019/574, T. 01.10.2019 **KARŞIOYDAN**

- Öğreti ve Yargıtay'ın istikrarlı kararlarına göre, bir olayın açıklanması sırasında bir başka olaydan söz edilmesi, o olay hakkında dava açıldığını göstermez.
- İddianamede dava konusu yapılan fiilin bir başka olaya dayalı olmadan, bağımsız olarak açıklanması gerekir. Buna bağlı olarak sanık, **iddianameden üzerine atılı suçun ne olduğunu** hiçbir şüpheyeye yer vermeyecek şekilde anlamalı, buna göre savunmasını yapabilmeli ve delillerini sunabilmelidir.
- Yasa koyucunun bu konuda emredici düzenleme yapmasının ve başta Ceza Genel Kurulu olmak üzere Özel Dairelerin bu ilkeyi titizlikle uygulamasının temel nedeni **savunma hakkı ile yakından ilgili** olmasıdır.

HİÇ VAROLMAMIŞ BİR DAVANIN ANATOMİSİ

YGCK, E. 2017/17-328, K. 2018/575 T. 27.11.2018

Yargıtay'ın bozma gerekçesi :

İşyeri dokunulmazlığının bozma eylemi ile ilgili olarak sanık hakkında 5271 sayılı CMK'nın 170. maddesine uygun olarak açılmış bir dava yok

20/03/2008
Suç

07/07/2011
İlk derece hüküm

12.04.2016
İlk derece direnme
Dava var

02/04/2008
İddianame
12 gün

14.01.2016
Bozma (Yargıtay)
Dava yok

27.11.2018
YGCK (kesin)
Dava yok

10 YIL 8 AY 6 GÜN

1985'e kadar ceza
muhakemesi muhakeme
şemamız

Ön soruşturma

Son soruşturma

Hazırlık soruşturması

İlk soruşturma

Başlangıç
Soruşturması

Kısa soruşturma

Sanık yok
Kamu davası açılıp
açılmayacağı
araştırılıyor

Sanık var

İDDİANAMENİN İADESİ NEDENLERİ

m. 174

170.maddeye
aykırılık

Önödeme veya
uzlaşma usulünün
uygulanmaması

Suçun subutuna etk
edecek mutlak
sayılan mevcut bir
delilin toplanmama

- Ara muhakeme diye bir evre var mı?
- Bu aşamada çelişme var mı?
- Dava açan belgeler
- Kovuşturma davası sonucu düzenlenen iddianame iade edilebilir mi?

2006'da 5560 sayılı Kanunla değişene kadarki hali
Görevsizlik kararı verilemeyecek hâl

MADDE 6. - (1) İddianamenin kabulünden sonra, yargılamanın alt dereceli bir mahkemeye ait olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı verilemez.

Yürürlükteki hali

Görevsizlik kararı verilemeyecek hâl

Madde 6 – (Değişik: 6/12/2006 – 5560/16 md.)

(1) Duruşmada suçun hukukî niteliğinin değiştiğinden bahisle görevsizlik kararı verilerek dosya alt dereceli mahkemeye gönderilemez.

İddianamenin kabul edilmiş sayılması
m. 174/4
Sürenin niteliği ne?

